Denk aan die eerste dagen

door Fr. Raniero Cantalamessa

Hoofdlijnen van deze Lering

1. **De Charismatische Vernieuwing is voor de gehele Kerk**
2. **De Charismatische Vernieuwing is voor 'de wezenlijke dingen' van het christelijke leven.**
3. **Moed en... laten wij aan met het werk gaan!**

Ik zou onze aandacht willen richten op bepaalde onderbelichte gebieden, die naar mijn mening reden kunnen zijn van bezorgdheid over de Katholieke Charismatische Vernieuwing, of, als u daar de voorkeur aan geeft, op zekere gevaren, waar wij het over zouden moeten hebben.

1. De Charismatische Vernieuwing is voor de gehele Kerk

Er zijn landen, waar de Kerk sterk gepolariseerd is. Aan de ene zijde staan zij, die afwisselend worden gedefinieerd als vrijzinnigen (liberalen), progressieven of vernieuwers; aan de andere zijde staan de traditiegetrouwen of conservatieven. Alles wordt met deze maat gemeten. Het is een beetje zoals het tot voor kort onder ons Italianen gebruikelijk was, toen alles werd beoordeeld op het communistisch of christen-democratisch vlak.
Het woord 'liberal' in de Engelssprekende landen, en in het bijzonder in de Verenigde Staten, heeft een betekenis, die een beetje verschilt van die in andere landen. Het verwijst naar hen, die meer open staan voor nieuwe dingen. Onder hen zijn er enkelen, wier standpunten zonder meer onaanvaardbaar en extreem zijn. Maar onder hen zijn er ook, die het helemaal eens zijn met Vaticanum II, dat zij liever met wat meer moed zouden zien toegepast in zaken als pluralisme, dialoog tussen de culturen en het vraagstuk van decentralisatie.
Aan de tegenovergestelde zijde, als reactie op aspecten, die gezien worden als te vernieuwingsgezind en werelds, is een stroming ontstaan, die sterk verbonden is met de theologie en de praktijk van vroeger. Ook hier is er een heel spectrum, dat loopt van bekende extremisten tot mensen, die volkomen harmonisch zijn en vol geloofsijver en liefde voor Christus en de Kerk. Binnen redelijke grenzen is dit soort spanning niet alleen legitiem maar ook noodzakelijk, omdat niemand als eenling in staat is uit zichzelf de eisen van trouw en vooruitgang in evenwicht te brengen of te houden.

Wat is het gevaar in ons geval? Dat de Charismatische Vernieuwing, die kwam voor de vernieuwing van de hele Kerk, uiteindelijk uitsluitend geïdentificeerd zal worden met maar een deel van de Kerk, het meer conservatieve deel. Bij het lezen van artikelen over religieuze zaken uit diverse landen werd het mij duidelijk, dat sommige daarvan de nieuwe kerkelijke bewegingen, waaronder de Vernieuwing, zien als conservatieve krachten, en zo niet zelfs als volslagen reactionair.
Dit is echt schadelijk. De Charismatische Vernieuwing is een gave voor de hele Kerk, niet alleen maar voor een bijzonder deel ervan, en zo moet het blijven. In haar vroege dagen werd zij, zoals het geval is met elke "profetische" beweging, gezien als een groot teken van nieuwheid en openheid, een naar voren gerichte stuwkracht op verschillende fronten, onder andere in de richting van de oecumene. Zij werd als zodanig verwelkomd door de hiërarchie van de Katholieke Kerk en het is

niet nodig haar voorkomen te wijzigen om geaccepteerd te worden. Kardinaal Suenens, die jarenlang haar belangrijkste sponsor en kerkelijk woordvoerder was, was gedurende en na het Concilie een van de meest gezaghebbende promotors van de noodzaak van "aggiornamento": het toelaten van eigentijdse invloeden op de praktijken en het geloof van de Kerk.
En nu zie ik met mateloze droefheid, dat de Charismatische Vernieuwing maar in een beperkt deel van de Kerk tot haar recht is gekomen, en in vergelijking met de rest wordt gezien als zoiets vreemds, dat men zich gerechtvaardigd voelt haar te negeren. Laat ik het nogmaals zeggen: de Charismatische Vernieuwing werd geboren om de hele Kerk te vernieuwen en niet maar een deel ervan. Als ik zeg "de hele Kerk", bedoel ik natuurlijk de Kerk, die zichzelf vastberaden opstelt in de hoofdstroom van orthodoxie en gezag; die klaar is, indien nodig - aan de ene of andere zijde - zich in gehoorzaamheid te onderwerpen aan de aangewezen autoriteit (de bisschop of de paus, wat van toepassing is), maar niet voordat er een profetisch getuigenis is ontstaan met betrekking tot de doelen, die haar na aan het hart liggen, in overeenstemming met de gezonde redeneerkunde, die altijd de kracht is geweest van de Katholieke Kerk en de wortel van haar vermogen tot zelf-vernieuwing.
Wij moeten deze situatie recht in de ogen zien en doen wat er te doen staat om te voorkomen, dat deze zich nog verder uitbreidt, en het te corrigeren waar zij zich heeft vastgezet. Dit is niet een zaak van een bepaald standpunt innemen, maar van trouw zijn aan de Geest, die geen angst kent voor verschillen en die altijd in staat is, volgens Irenaeus, "een prachtige symfonie te scheppen uit vele stemmen", zoals Hij deed op de dag van Pinksteren.

2. De Charismatische Vernieuwing is voor 'de wezenlijke dingen' van het christelijke leven.

Het tweede gevaar is kwezelarij. Ook hier moeten wij niet vergeten, hoe alles is begonnen. De Charismatische Vernieuwing is geboren met een krachtige impuls om terug te keren tot de kern van het christelijk leven: de Heilige Geest, de Heerschappij van Christus, het Woord van God, de Sacramenten, de charisma's, het gebed en de evangelisatie. Dit is het geheim van zijn explosieve kracht. Deze karakteristiek van de Vernieuwing wordt duidelijk getoond door het feit dat zij geen herkenbare stichters heeft, noch enige bijzondere "spiritualiteit", maar dat zij eenvoudig de nadruk legt op wat gewoon zou moeten zijn en "normaal" voor elke gedoopte.
Dit is mijn persoonlijke ervaring en, daar ben ik zeker van, ook voor velen van u. De Bijbel wordt een levend woord, uitgeademd door God en Hij ademt God uit, zoals St. Ambrosius gewoon was te zeggen. Ik herinner mij een definitie van de Charismatische Vernieuwing, die in die eerste tijd werd gegeven, en die mij altijd geraakt heeft als de meest ware: "De macht teruggeven aan God!". Wij waren overtuigd, dat wij onszelf duidelijk bevonden in de aanwezigheid van Gods heilige actie. God aanwezig en werkzaam in de geschiedenis. Dat was het wonder, dat altijd de bijbelse profeten vulde met ontzag en hen deed springen van vreugde: "Jubel, hemelen, want de HEER heeft gehandeld, juich, diepten van de aarde!" (Jes. 44,23)

"Terug naar de basis", zoals men zegt. Laten wij nogmaals aan de Kerk deze smaak voor het wezenlijke aanbieden. Het grondwerk van de Geest in zijn heiligmakende activiteit (zie 2 Tess. 2,13; 1 Petrus 1,2), waardoor Hij mensen verandert, hen een nieuw hart geeft, niet het hart van een slaaf maar van een kind van Gods familie. Daarna komt Zijn charismatische activiteit, waardoor Hij een verscheidenheid aan gaven voor het welzijn van de gemeenschap verdeelt. Dat deed Hij met Pinksteren: Hij transformeerde de apostelen, maakte nieuwe mannen van hen, daarna liet Hij hen spreken in tongen en profeteren, en Hij gaf hun allen de charisma's, die zij voor hun zending nodig hadden. Ook in de Charismatische Vernieuwing moeten wij

deze volgorde respecteren: persoonlijke heiliging moet op de eerste plaats staan en pas daarna, op de tweede plaats, de ervaring van de charismata. De Heilige Geest trekt er niet op uit om alleen maar het kleed van de Bruid, de Kerk, te reinigen. Boven alles is zijn eerste doel: haar hart vernieuwen.
Waarom vind ik het noodzakelijk al deze dingen te vermelden? Ik geloof, dat de woorden van de Brief aan de Hebreeën ook aan ons gericht zijn: “Denk aan de dagen van vroeger... Gooi dat vertrouwen nu niet overboord...” (Hebr. 10,32.35) De Charismatische Vernieuwing, en het Katholicisme in het algemeen loopt het gevaar weer overgroeid en naar beneden gedrukt te worden, na de grote prestatie van het Concilie, waar de eenvoud en het wezenlijke in de leer en praktijk werden hersteld. In veel dingen, bijvoorbeeld in de devotie tot Maria poogde het Concilie de Katholieke praktijk van soberheid, die in de loop van de eeuwen in het bijzonder in de tijd van de contra-reformatie verloren was gegaan, terug te brengen.
Beetje bij beetje hebben wij deze vrucht van het Concilie verloren zien gaan. Men is met buitensporige aandrang teruggekeerd tot alles wat facultatief is. De Charismatische Vernieuwing zelf is in deze draaikolk gezogen zozeer, dat ze op sommige plaatsen alleen maar wordt geïdentificeerd door verband met zekere devoties, verschijningen, individuele en bijzondere boodschappen. Een aantal van deze dingen zijn in zichzelf echt wel legitiem en een teken van de rijkdom van de Katholieke Kerk, maar zij moeten in hun eigen specifieke sfeer worden gelaten en niet als stempel op alle verschillende dingen worden gedrukt als teken van grotere of kleinere “katholiciteit”.
Het is niet een kwestie van een standpunt innemen tegen welk van deze dingen ook. Het gaat erom of de Katholieke Vernieuwing gekarakteriseerd zou moeten worden door dit soort dingen, of door iets anders. Wij hebben al alles wat wij nodig hebben om heilig te worden en het Evangelie te verkondigen. Zelfs in het geval van de devotie voor Maria; als wij, wat de Schrift en de liturgische en dogmatische traditie van de Kerk (bijvoorbeeld de titel “Moeder van God”) hebben te bieden, serieus opvatten en onze waardering verdiepen, zouden wij nog altijd in staat zijn haar alle eer te brengen, die wij haar zouden willen geven zonder enige noodzaak te voelen achter de laatste boodschap of verschijning aan te rennen. Op deze manier zouden wij onze devotie tot Maria aanvaardbaarder maken voor andere christenen, en zouden wij de dag dichterbij brengen, waarop zij in plaats van onderwerp van verdeeldheid te zijn een positieve rol kan vervullen in de eenheid onder de christenen. (Zou eensgezindheid onder haar kinderen niet iets zijn waar een moeder het meest naar verlangt?)
Het is onze taak om als geestelijke gidsen onze broeders en zusters te helpen open te staan voor de grote geheimen van het geloof en ons nooit op te sluiten in enige soort van devotionalisme van korte duur, dat nooit helpen kan de wereld te herevangeliseren. Zich concentreren op wezenlijkheden betekent niet, dat men de gelovigen elke ruimte ontneemt op vrije expressie, of elke persoonlijke voorkeur en alles reduceert tot een minzame gemeenschappelijkheid. Er is zeker ook ruimte om een eigen devotie te ontwikkelen, maar dit moet worden gehouden binnen de persoonlijke sfeer. Wij moeten niet dat wat van iedereen gevraagd wordt verwarren met dingen, die aan persoonlijke keuze moeten worden overgelaten.

3. Moed en... laten wij aan het werk gaan!

Ik zou willen besluiten met een bemoedigende aantekening. Er is hier en daar een gewaarwording, dat de Charismatische Vernieuwing stil staat, kleiner wordt, vermindert in enthousiasme en aantal. Dat is waar, en dat is normaal in bewegingen van dit soort. Zij zijn niet bedoeld om instellingen te worden, maar zoals wijlen Kardinaal Suenens eens heeft gezegd, om een impuls over te brengen, “een stroom van genade”, en daarna, indien nodig, te verdwijnen, zoals een elektrische lading, die wordt verspreid in

een hoeveelheid materie. Maar een ding blijft hetzelfde, vandaag zoals in de eerste dagen van de Katholieke Charismatische Vernieuwing, en dat is kracht van de Heilige Geest. “De arm van de Heer is niet korter geworden!” Wij zien het gebeuren in hen, die er voor de eerste keer mee in contact komen, precies dezelfde effecten als in de eerste dagen. Elke keer als wij Hem toestaan in actie te komen, elke keer als wij Hem bruikbare gelegenheden geven voor zijn komst, waar mensen met verwachting en geloof samenkomen, zoals in het Cenakel, daalt Hij neer. Ik ben in de gelegenheid geweest het zeer kort geleden weer te zien. Elke keer is het een heel nieuwe wereld, die zich opent voor een persoon, die Hem ontvangt.
Zichtbare tekenen van de komst van de Geest zijn in het algemeen een wederopleving van moed, hoop en blijdschap. Zelfs het grote publiek is van mening dat de Charismatische Vernieuwing gezien wordt als een beweging van blije mensen, die in hun handen klappen of ze omhoog steken, die getransformeerd lijken, terwijl zij glimlachen met bijna extatische gezichten. Dat is geen verkeerde opvatting. In feite is blijdschap een van de tekenen of vruchten van de Geest. Ik hoop, dat wij allen de tekenen zullen laten groeien: moed, hoop, blijdschap; en de gevaren mijden, die ik onder uw aandacht heb proberen te brengen (als mijn toon wat aanmatigend is geweest, vergeef mij alstublieft).
Moge de Heilige Geest ons helpen het vuur van Pinksteren ongetemperd met ons mee te dragen het nieuwe millennium in, zodat het kan voortgaan het leven van veel mannen en vrouwen van onze tijd om te vormen en allen tot Christus te brengen.

Reflecties over de Katholieke Charismatische Vernieuwing voorgedragen op de Bijeenkomst van Priesters, gepromoot door het team van de Italiaanse Nationale Dienst voor de Vernieuwing in de Geest , Rome, 28 september 1999.

BRON:

Engelse tekst (=StuCom 0172uk) waaruit de Nederlandse vertaling is gemaakt:
Leadership formation, een bijlage bij de ICCRS Newsletter (International Catholic Charismatic Renewal Services, www.iccrs.org) Vol. VI, Nr 3 / mei - juni 2000

Nederlandse uitgave:
Jubileumspecial 5, uitgegeven bij gelegenheid van het Jubileumjaar 2000 door de Katholieke Charismatische Vernieuwing in Nederland (www.kcv-net.nl) als bijlage bij de KCV-Contact nr. 146, oktober 2000.

Meer van pater Raniero Cantalamessa: www.cantalamessa.org
en op www.stucom.nl nr. 0171,0171uk, 0172uk, 0173, 0174, 0175uk en 0155

Dit is document 0172 op www.stucom.nl